

ΣΚΕΠΤΙΚΟ και ΑΡΧΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ της ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η γενική θεώρηση της πρότασης προσεγγίζει τα ζητούμενα του διαγωνισμού βασισμένη σε δυο φαινομενικά διαφορετικές παραμέτρους που σχετίζονται όμως άμεσα μεταξύ τους. Στη θέση της μοντέρνας εποχής για προστασία και ανάδειξη ιστορικών συνόλων και στην ταυτόχρονη αντίληψη για την απόδοση των αρχαιολογικών χώρων στη ζωή της πόλης.

Η σύγχρονη αντίληψη που διαπνέει την πρόταση αναγνωρίζει αφενός ότι αυτοί οι χώροι δεν πρέπει να συνεχίσουν να αποτελούν κενά στον αστικό ιστό και αφετέρου ότι μπορούν να μετατραπούν σε κοινωνικούς πυκνωτές ενδυναμώνοντας τις εμπειρίες και τις ποιότητες που η πόλη προσδίδει στους κατοίκους και επισκέπτες της.

Με την ένταξη των αρχαιολογικών τόπων στη ζωή της πόλης ενισχύεται η ανάδειξη αυτών των ιστορικών κατασκευών διότι γίνονται ευκολότερα προσβάσιμες στο ευρύ κοινό. Η γνωριμία με αυτές γίνεται έτσι κομμάτι της καθημερινότητας των πολιτών και αποσπάται από τις κλασικές διαδικασίες μιας αρχαιολογικής επίσκεψης. Ο αρχαιολογικός τόπος έτσι παύει να αποτελεί ένα απομονωμένο σύνολο και γίνεται ένα πολιτισμικό διηλεκές.

Σε αυτό το πλαίσιο η πρόταση στοχεύει στην αναίρεση της σημερινής αποξένωσης των αρχαιολογικών θυλάκων. Η κατάργηση των αυστηρών ορίων που είχαν ως αποτέλεσμα τον κατακερματισμό του σε τρεις κυρίως περιοχές (ανατολική, δυτική, τάφοι των Βασιλέων), θα επιτρέψει να επιτευχθεί η μεταξύ τους ενοποίηση και να θεμελιωθεί η ευρύτερη σύνδεση τους με τον αστικό ιστό.

Για την επίτευξη των παραπάνω, η πρόταση θέτει τις αρχές για την εφαρμογή ενός πολυσύνθετου και μακροχρόνιου προγράμματος επεμβάσεων που καθίσταται οδηγός και για τις άμεσες επεμβάσεις που ο διαγωνισμός προσδοκεί.

Οι στρατηγικές ενοποίησης σε βάθος χρόνου (εκτός προϋπολογισμού) προνοούν τις εξής ρυθμίσεις:

1. Ενοποίηση περιοχής «Τάφοι των Βασιλέων» με τον ευρύτερο αρχαιολογικό χώρο με ηλεκτροκίνητο (ή και ηλιακό) μικρό τρενάκι.
2. Βύθιση λεωφόρου Απ. Παύλου, εφόσον τα αρχαιολογικά ευρήματα το επιτρέψουν.
3. Ολοκλήρωση της γεφύρωσης του λόφου Φάμπρικας με το λόφο Αγ. Λαμπριανού μέχρι την πράσινη κοιλάδα στα δυτικά.
4. Πεζοσύραγγες κάτω από τις γεφυρώσεις – επιχώσεις.
5. Πλήρης απελευθέρωση όλων των αρχαιολογικών περιοχών από περιφράξεις με μόνη εξαίρεση τις επαύλεις με τα ψηφιδωτά και τις «Σαράντα Κολώνες».
6. Σταδιακή συμπλήρωση του δυτικού αρχαιολογικού χώρου (ανάλογα με τα μελλοντικά ευρήματα των νέων ανασκαφών) με μονοπάτια διαδρομών, περίπτερα και άλλο εξοπλισμό.
7. Δημιουργία στο χώρο βόρεια της λεωφόρου Αγ. Αναργύρων νέας εισόδου και νέου χώρου στάθμευσης.

8. Κατασκευή βοτανικού κήπου και ένταξη στο κέλυφος των χαρουποαποθηκών περιπτέρων προώθησης τοπικών εδεσμάτων και ποτών.
9. Επανάχρηση στα πλαίσια ανάπλασης του χώρου των κτηρίων του Τμ. Δημοσίων Έργων με την ένταξη του Κέντρου Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης που το πρόγραμμα προνοεί.

Σε βραχυπρόθεσμο πλαίσιο (εντός προϋπολογισμού) προτείνονται επεμβάσεις που δημιουργούν ένα δίκτυο κινήσεων και στάσεων που παρέχει προτεραιότητα στον πεζό. Το δίκτυο αυτό, του οποίου η κύρια συνεχής διαδρομή διατρέχει όλα τα μνημεία και αξιοθέατα, έχει ως σημειολογικό στίγμα τον κόκκινο γρανιτένιο κυβόλιθο ο οποίος καθοδηγεί νοητά τον επισκέπτη προς την επιθυμητή κατεύθυνση.

Μέσω του δικτύου των διαδρομών αυτών,

- α) συνδέονται τα επιμέρους ιστορικά σύνολα στον ανατολικό αρχαιολογικό χώρο,
- β) ενοποιείται ο ανατολικός και δυτικός αρχαιολογικός χώρος και
- γ) δικτυώνονται όλα τα παραπάνω με τις γειτονιές της σύγχρονης πόλης, το πεζοδρομιακό δίκτυο της Αγ. Αντωνίου και τον περιφερειακό παραλιακό πεζόδρομο που διατρέχει την περιοχή από την Γεροσκήπου έως τους Τάφους των Βασιλέων.

Οι κινήσεις υλοποιούνται κατά περίπτωση με την πεζοδρόμηση οδών, με την μετατροπή οδών σε δρόμους ήπιας κυκλοφορίας, με οδούς ελεγχόμενης πρόσβασης μόνο για τους κατοίκους, με την μετατροπή του κύριου οδικού άξονα της Απ. Παύλου κατά σημεία επίσης σε δρόμο ήπιας κυκλοφορίας ελεύθερης προφανώς διακίνησης, με την κατασκευή της ζητούμενης πεζογέφυρας και με τη χάραξη διαδρομών κίνησης εντός της αρχαιολογικής ζώνης. Σε αυτό το πλαίσιο διασφαλίζεται η απρόσκοπτη κίνηση των πεζών χωρίς να μειώνονται οι κυκλοφοριακές ανέσεις.

Το παραπάνω πλέγμα κινήσεων ενδυναμώνεται και συμπληρώνεται από χώρους στάσης και συγκέντρωσης καθώς και από επιλεγμένα σημεία πανοραμικής θέασης των αρχαιοτήτων και των φυσικών αξιοθέατων. Η νέα πλατεία, η χρήση των σπηλιών ως χώρων πολιτιστικών εκδηλώσεων, οι χώροι στάσης και συγκέντρωσης επί του λόφου της Φάμπρικας, η δημιουργία υπαίθριων καθιστικών καθώς και η διαμόρφωση πλατωμάτων στις θέσεις των κατακομβών εκατέρωθεν της λεωφόρου Απ. Παύλου που συνδέονται με τον ανασχεδιασμένο χώρο του πάρκου του Αγ. Λαμπριανού αποτελούν αρχιτεκτονικές μαρτυρίες των πιο πάνω στρατηγικών επιλογών.

Οι διαδρομές κίνησης, περιοχές στάσης, χώροι συγκέντρωσης και δραστηριοτήτων διαμορφώνουν χώρους που δημιουργούν συνέργειες δικτυώνοντας την αρχαιολογική ζώνη με την πόλη. Έτσι τα όρια μεταξύ τους γίνονται ασαφή και δυναμικά, παρακινώντας τους επισκέπτες να μεταβούν από τους αρχαιολογικούς χώρους στην πόλη και αντίστροφα, μιας και αυτός ο διαχωρισμός αποδυναμώνεται και σταδιακά παύει να υφίσταται.

Με τα παραπάνω εμπλουτίζεται η κοινωνική και δημόσια ζωή της πόλης, αναβαθμίζονται οι χωρικές ποιότητες που απολαμβάνουν οι χρήστες της περιοχής και αποκαθίσταται η εικόνα του τοπίου και η ενότητα του αρχαιολογικού χώρου ως συνόλου. Οι αρχαιότητες ως μέρος του ευρύτερου πλέγματος του πολεοδομικού συστήματος της Πάφου και ως μια αδιαίρετη οντότητα της σύγχρονης ζωής της,

αναδεικνύονται με τρόπο που καθιστά τον σύνολο αυτό αρχαιολογικό πλούτο αντάξιο της αναγνώρισης του ως μνημείου παγκόσμιας πολιτισμικής κληρονομιάς της UNESCO.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

Το απόσταγμα των όσων έχουν διατυπωθεί παραπάνω που συμπυκνώνεται στην *κατάργηση των ορίων, στην έξοδο από την απομόνωση και στην απόδοση των αρχαιοτήτων στην πόλη*, περιγράφει και την αντίληψή μας για την αειφορία η οποία ικανοποιείται μέσα από τον εμπλουτισμό και την ποιοτική αναβάθμιση της ζωής της πόλης.

Όλα τα υλικά έχουν επιλεγεί στη βάση ενός διαλεκτικού συνδυασμού των εξής τεσσάρων κριτηρίων, ανάλογα με το λειτουργικό τους προορισμό: Φιλικότητα, Αναστρεψιμότητα, Ανθεκτικότητα, Αισθητική ποιότητα.

Πέτρα, ξύλο και μέταλλο συνδιαλέγονται σε ένα διαλεκτικό συλλείτουργο που στοχεύει στη βέλτιστη αισθητική ποιότητα.

Ο φωτισμός αρχαιοτήτων απαιτεί ειδική μελέτη από εμπειρογνώμονες του φωτισμού. Ως εκ τούτου οι όποιες αναφορές στην πρόταση είναι ενδεικτικές μιας γενικής αρχής που πρεσβεύει την διακριτική τοποθέτηση των φωτιστικών σωμάτων από τη μια και τη δημιουργία της κατάλληλης τοπικής ατμόσφαιρας από την άλλη.

Γενικά ο φωτισμός του σύνολου αρχαιολογικού χώρου θεωρείται αναγκαίος όχι μόνο για την ανάδειξη του στο τοπίο της πόλης αλλά και για να παρέχεται η δυνατότητα επίσκεψής του και κατά τις απογευματινές – νυχτερινές ώρες, που ειδικά για την Κύπρο, λόγω των υψηλών θερμοκρασιών της θερινής περιόδου καθίσταται απαραίτητη, ενισχύοντας περεταίρω την προσπάθεια ένταξής του στη ζωή της πόλης.

Για τη σηματοδότηση προτείνεται ένας πρότυπος φορέας πινακίδας εκεί όπου το μνημείο θα το επιτρέπει. Ως υλικό για τις πινακίδες έχει επιλεγεί η "πυρολάβα" που είναι εντελώς ανθεκτική σε όλες τις καιρικές συνθήκες και χρησιμοποιείται ευρέως στην Ευρώπη σε αντίστοιχες κατασκευές σήμανσης σε ιστορικούς τόπους.

Για τον αστικό εξοπλισμό έχει σχεδιαστεί ένα πρότυπο καθιστικού, ένας κάδος και μια πινακίδα ενδεικτικά της σχεδιαστικής γραμμής της πρότασης.